

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

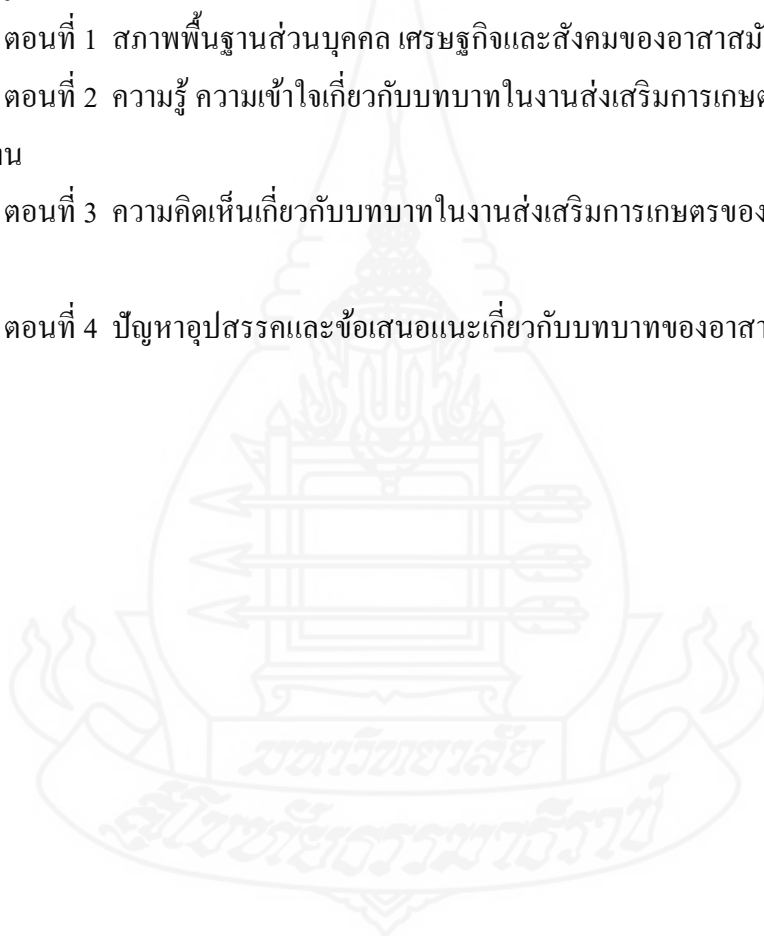
การวิจัยเรื่อง บทบาทอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในงานส่งเสริมการเกษตร
อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เช่น เครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการ
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการบรรยายประกอบตาราง ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในงานส่งเสริมการเกษตรของอาสาสมัคร
เกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในงานส่งเสริมการเกษตรของอาสาสมัครเกษตร
หมู่บ้าน

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครเกษตร
หมู่บ้าน

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของอาสาสมัครเกษตร

ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

N=115

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	80	69.6
หญิง	35	30.4
2. อายุ		
น้อยกว่า 41 ปี	8	6.9
41-50 ปี	44	38.3
51-60 ปี	46	40.0
มากกว่า 60 ปี	17	14.8
Min = 36 : Max = 72 : μ = 51.92 : σ = 7.740		
3. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	1	0.9
ประถมศึกษา	45	39.1
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	29	25.2
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.)	16	13.9
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.)	9	7.8
ปริญญาตรี	15	13.0

จากตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาแสดงให้เห็นข้อมูลสภาพทางสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ปรากฏผล ดังนี้

1.1.1 เพศ จากการศึกษา พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านร้อยละ 69.6 เป็นเพศชาย และร้อยละ 30.4 เป็นเพศหญิง

1.1.2 อายุ จากการศึกษา พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 40.0 อยู่ในช่วงอายุ 51-60 ปี ร้อยละ 38.3 อยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 14.8 มีอายุมากกว่า 60 ปี และร้อยละ 6.9 มีอายุน้อยกว่า 40 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 51.92 ปี

1.1.3 ระดับการศึกษา จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 39.1 จบระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 25.2 จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ร้อยละ 13.9 จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.) ร้อยละ 13.0 จบระดับปริญญาตรี ร้อยละ 7.8 จบระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.) และ ร้อยละ 0.9 ไม่ได้รับการศึกษา

1.2 สภาพทางด้านเศรษฐกิจของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ การประกอบอาชีพ (อาชีพหลัก ,อาชีพเสริม) รายได้ของครัวเรือน (รายได้ภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร) ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร การถือครองที่ดิน จำนวนแรงงานด้านการเกษตร รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

N=115

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อาชีพหลัก		
เกษตรกรรวม	88	76.5
ค้าขาย	7	6.1
รับจ้าง	7	6.1
รับราชการ	13	11.3
2. อาชีพเสริม		
ไม่มีอาชีพเสริม	34	29.6
มีอาชีพเสริม ได้แก่ *	81	70.4
เกษตรกรรวม	(27)	(23.4)
ค้าขาย	(17)	(14.8)
รับจ้าง	(37)	(32.2)

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

N=115

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. รายได้ในภาคเกษตรของครัวเรือน/ปี		
น้อยกว่า 50,001 บาท	14	12.2
50,001 บาท-200,000 บาท	53	46.1
200,001-400,000 บาท	45	39.1
400,001 บาท หรือมากกว่า	3	2.6
Min = 24,000 : Max = 500,000 : $\mu = 2.03E5$: $\sigma = 1.177E5$		
4. รายได้นอกภาคเกษตรของครัวเรือน/ปี		
ไม่มีรายได้	34	29.6
น้อยกว่า 50,001 บาท	22	19.1
50,001 บาท-200,000 บาท	40	34.8
200,001 บาท-400,000 บาท	19	16.5
Min = 14,000 : Max = 400,000 : $\mu = 1.06E5$: $\sigma = 1.118E5$		
5. รวมรายได้ทั้งหมด/ปี		
น้อยกว่า 50,001 บาท	0	0.0
50,001 บาท-200,000 บาท	27	23.5
200,001 บาท-400,000 บาท	66	57.4
400,001 บาท หรือมากกว่า	22	19.1
Min = 60,000 : Max = 700,000 : $\mu = 3.07E5$: $\sigma = 1.341E5$		
6. ขนาดพื้นที่ถือครองทำการเกษตรทั้งหมด		
10 ไร่ หรือน้อยกว่า	27	23.5
11-40 ไร่	79	68.7
41-70 ไร่	7	6.1
71 ไร่ หรือมากกว่า	2	1.7
Min = 1 : Max = 80 : $\mu = 22.81$: $\sigma = 15.482$		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

N=115

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. ขนาดพื้นที่ถือครองทำการเกษตรของตนเอง		
10 ไร่ หรือน้อยกว่า	36	31.3
11-40 ไร่	74	64.3
41-70 ไร่	4	3.5
71 ไร่ หรือมากกว่า	1	0.9
Min = 1 : Max = 80 : $\mu = 22.81$: $\sigma = 15.482$		
8. ขนาดพื้นที่เช่าทำการเกษตร		
- ไม่มีพื้นที่เช่า	80	69.6
- มีพื้นที่เช่า	35	30.4
5 ไร่ หรือน้อยกว่า	7	6.1
6 ไร่	16	13.9
7 ไร่	9	7.8
8 ไร่ หรือมากกว่า	3	2.6
Min = 2 : Max = 40 : $\mu = 4.52$: $\sigma = 8.604$		
9. จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน		
2 คน หรือน้อยกว่า	65	56.5
3-5 คน	48	41.7
6 คนหรือมากกว่า	2	1.8
Min = 1 : Max = 8 : $\mu = 2.68$: $\sigma = 1.128$		
10. จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน		
10.1 ชาย		
- ไม่มี	1	0.9
- มี	114	99.1
1 คน	63	54.8
2 คน	34	29.6
3 คนหรือมากกว่า	17	14.7
Min = 1 : Max = 5 : $\mu = 1.62$: $\sigma = 0.844$		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

N=115

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10.2 หญิง		
- ไม่มี	15	13.0
- มี	100	87.0
1 คน	80	69.6
2 คน	17	14.8
3 คนหรือมากกว่า	3	2.6
Min = 1 : Max = 3 : $\mu = 1.07$: $\sigma = 0.617$		

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาสภาพทางด้านเศรษฐกิจของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
ปรากฏผลดังนี้

1.2.1 การประกอบอาชีพหลักของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จากการศึกษาพบว่า
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.5 ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ร้อยละ 11.3 ประกอบ
อาชีพ รับราชการ และร้อยละ 6.1 เท่ากัน คือ ค้าขาย และรับจ้าง

1.2.2 การประกอบอาชีพเสริมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จากการศึกษาพบว่า
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.4 ประกอบอาชีพเสริม ได้แก่ ค้าขาย เกษตรกรรม
และรับจ้าง และร้อยละ 29.6 ไม่มีอาชีพเสริม

1.2.3 รายได้ในภาคการเกษตรของครัวเรือนปี จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัคร
เกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 46.1 มีรายได้ภาคการเกษตร ช่วง 50,001-200,000 บาท ร้อยละ 39.1 มีรายได้
ภาคการเกษตร ช่วง 200,001-400,000 บาท ร้อยละ 12.2 มีรายได้ภาคการเกษตร น้อยกว่า 50,001
บาท และร้อยละ 2.6 มีรายได้ภาคการเกษตร ช่วง 400,001 บาท หรือมากกว่า โดยมีรายได้ภาค
การเกษตรเฉลี่ย 203,000 บาท

1.2.4 รายได้นอกภาคการเกษตรของครัวเรือนปี จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัคร
เกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 34.8 มีรายได้ภาคการเกษตร ช่วง 50,001-200,000 บาท ร้อยละ 19.1 มีรายได้
ภาคการเกษตร น้อยกว่า 50,001 บาท ร้อยละ 16.5 มีรายได้ภาคการเกษตร ช่วง 200,001-400,000
บาท และร้อยละ 29.6 ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร โดยมีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย
106,000 บาท

1.2.5 รายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนปี จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 57.4 มีรายได้รวมทั้งหมด 200,001-400,000 บาท ร้อยละ 23.5 มีรายได้รวมทั้งหมด 50,001-200,000 บาท ร้อยละ 19.1 มีรายได้รวมทั้งหมด 400,001 บาทหรือมากกว่า โดยมีรายได้รวมทั้งหมด เฉลี่ย 307,000 บาท

1.2.6 ขนาดพื้นที่ถือครองทำการเกษตรทั้งหมด จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 68.7 มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 11-40 ไร่ ร้อยละ 23.5 มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 10 ไร่ หรือน้อยกว่า ร้อยละ 6.1 มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 41-70 ไร่ และร้อยละ 1.7 มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 71 ไร่หรือมากกว่า โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 22.81 ไร่

1.2.7 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 64.3 มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 11-40 ไร่ ร้อยละ 31.3 มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 10 ไร่ หรือน้อยกว่า ร้อยละ 3.5 มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 41-70 ไร่ และร้อยละ 0.9 มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 71 ไร่ หรือมากกว่า โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 22.81 ไร่

1.2.8 ขนาดพื้นที่เช่าทำการเกษตร จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ร้อยละ 69.6 ไม่มีพื้นที่เช่าทำการเกษตร ร้อยละ 13.9 มีพื้นที่เช่าทำการเกษตร 6 ไร่ ร้อยละ 7.8 มีพื้นที่เช่าทำการเกษตร 7 ไร่ ร้อยละ 6.1 มีพื้นที่เช่าทำการเกษตร 5 ไร่ หรือน้อยกว่า และร้อยละ 2.6 มีพื้นที่เช่าทำการเกษตร 8 ไร่ หรือมากกว่า โดยมีพื้นที่เช่าทำการเกษตรเฉลี่ย 4.52 ไร่

1.2.9 แรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 56.5 มีแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน 2 คน หรือน้อยกว่า ร้อยละ 41.7 มีแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน 3-5 คน ร้อยละ 1.8 มีแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน 6 คน หรือมากกว่า โดยมีแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.68 คน

1.2.10 จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน

1) จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่เป็นผู้ชาย จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านร้อยละ 54.8 มีแรงงานผู้ชาย 1 คน ร้อยละ 29.6 มีแรงงานผู้ชาย 2 คน ร้อยละ 14.7 มีแรงงานผู้ชาย 3 คนหรือมากกว่า ร้อยละ 0.9 ไม่มีแรงงานผู้ชาย โดยมีแรงงานด้านการเกษตรที่เป็นผู้ชายเฉลี่ย 1.62 คน

2) จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่เป็นผู้หญิง จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านร้อยละ 69.6 มีแรงงานผู้หญิง 1 คน ร้อยละ 14.8 มีแรงงานผู้หญิง 2 คน ร้อยละ 13.0 ไม่มีแรงงานผู้หญิง ร้อยละ 13.0 มีแรงงานผู้หญิง 3 คนหรือมากกว่า โดยมีแรงงานด้านการเกษตรที่เป็นผู้หญิงเฉลี่ย 1.07 คน

1.3 สภาพทางด้านสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ การดำรงตำแหน่งทางสังคม การเป็นอาสาสมัครเกษตรด้านอื่นๆ ระยะเวลาในการเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การเป็นสมาชิกกลุ่ม /สถาบันเกษตรกร การเข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การตัดสินใจเข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การเข้ารับการอบรมหลักสูตรต่างๆ หลังจากการเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การศึกษาดูงานด้านการเกษตรหลังจากเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร การร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรกับหน่วยงานต่าง ๆ การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากสื่อ การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากบุคคล การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากการเข้าร่วมกิจกรรม รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 สภาพทางด้านสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

N=115

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การดำรงตำแหน่งทางสังคม		
- ไม่มีตำแหน่งทางสังคม	21	18.3
- มี*	94	81.7
กำนัน	1	0.9
คณะกรรมการหมู่บ้าน	52	45.2
สมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อบต./เทศบาล	15	13.0
ผู้ใหญ่บ้าน	14	12.2
ประธาน/กรรมการกลุ่มต่างๆ	30	26.1
อสม.	16	13.9
2. การเป็นอาสาสมัครเกษตรด้านอื่น		
- ไม่เป็น	42	36.5
- เป็น*	73	63.5
อาสาสมัครปศุสัตว์	17	14.5
ประมงอาสา	7	6.0
อาสาสมัครเกษตรด้านบัญชี	12	10.3
ผู้แทนเกษตรกร	26	22.2

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

N=115

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาสาปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	0	0.0
หมอดินอาสา	24	20.5
อาสาสมัครชลประทาน	3	2.6
อาสาสมัครสหกรณ์	8	6.8
อาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์	5	4.3
อาสาสมัครฝนหลวง	0	0.0
เกษตรหมู่บ้าน	30	25.6
เศรษฐกิจการเกษตรอาสา	0	0.0
อาสาสมัครชวนาชนัน	6	5.1
อาสาสมัครยางพารา	4	3.4
3. การปฏิบัติงานด้านอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมาแล้ว เป็น		
ระยะเวลา (ปี)		
1 ปี	16	13.9
2 ปี	27	23.5
3 ปี	28	24.3
4 ปี	44	38.3
Min = 1 : Max = 4 : $\mu = 2.87$: $\sigma = 1.080$		
- ไม่เป็น	15	13.0
- เป็น	100	87.0
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	4	3.5
วิสาหกิจชุมชน	22	19.1
กลุ่มเกษตรกร	16	13.9
กลุ่มลูกค้า ธกส.	49	42.9
สภาเกษตรกร	22	19.1
กลุ่มอาชีพเกษตร	48	41.7

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

N=115

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. การเข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน		
สมัครเองกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ	7	6.1
ผู้นำชุมชนเป็นผู้คัดเลือกและเสนอชื่อ	99	86.1
ได้รับการเสนอชื่อจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	9	7.8
6. สาเหตุที่ทำให้ท่านตัดสินใจเข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน		
มีอาชีพทางการเกษตร	102	88.3
ต้องการช่วยเหลือเพื่อนเกษตรกรในด้านการเกษตร	79	68.7
ต้องการเพิ่มทักษะการเรียนรู้ทางการเกษตร	74	64.3
7. การเข้ารับการอบรม หลังจากเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน		
ไม่เคย	0	0.0
เคย	15	100.0
8. การศึกษาดูงานด้านการเกษตร หลังจากเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน		
ไม่เคย	45	39.1
เคย	70	60.9

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1.3.1 การดำรงตำแหน่งทางสังคม จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 81.7 มีการดำรงตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 45.2 มีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ 26.1 มีตำแหน่งเป็นประธาน/กรรมการกลุ่มต่างๆ ร้อยละ 13.9 มีตำแหน่งเป็น อสม. ร้อยละ 13 มีตำแหน่งเป็น สมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อบต./เทศบาล ร้อยละ 12.2 มีตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 0.9 มีตำแหน่งเป็นกำนัน และร้อยละ 18.3 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม

1.3.2 การเป็นอาสาสมัครด้านอื่นๆ จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 63.5 เป็นอาสาสมัครด้านอื่นๆ ร้อยละ 25.6 เป็นเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 22.2 เป็นผู้แทนเกษตรกร

ร้อยละ 20.5 เป็นหมอดินอาสา ร้อยละ 14.5 เป็นอาสาปศุสัตว์ ร้อยละ 10.3 เป็นอาสาสมัครเกษตรด้านบัญชี ร้อยละ 6.8 เป็นอาสาสมัครสหกรณ์ ร้อยละ 6.0 เป็นประมงอาสา ร้อยละ 5.1 เป็นอาสาสมัครชวาวนาชั้นนำ ร้อยละ 4.3 เป็นอาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 3.4 เป็นอาสาสมัครยางพารา ร้อยละ 2.6 เป็นอาสาสมัครชลประทาน และร้อยละ 36.5 ไม่เป็นอาสาสมัครด้านอื่นๆ

1.3.3 การปฏิบัติงานด้านอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 38.3 ปฏิบัติงานมาแล้ว 4 ปี ร้อยละ 24.3 ปฏิบัติงานมาแล้ว 3 ปี ร้อยละ 23.5 ปฏิบัติงานมาแล้ว 2 ปี ร้อยละ 13.9 ปฏิบัติงานมาแล้ว 1 ปี โดยปฏิบัติงานมาแล้วเฉลี่ย 2.87 ปี

1.3.4 การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 87.0 เป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร ร้อยละ 42.6 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. ร้อยละ 41.7 เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพเกษตร ร้อยละ 19.1 เท่ากัน เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกสภาเกษตรกร ร้อยละ 13.9 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 3.5 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และร้อยละ 13.0 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร

1.3.5 การเข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 86.1 ผู้นำชุมชนเป็นผู้คัดเลือกและเสนอชื่อ ร้อยละ 7.8 ได้รับการเสนอชื่อจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 6.1 สมัครเองกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1.3.6 สาเหตุที่มำทำหน้าที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 88.3 มีอาชีพทางด้านการเกษตร ร้อยละ 68.7 ต้องการช่วยเหลือเพื่อนเกษตรกร ในด้านการเกษตร และร้อยละ 64.3 ต้องการเพิ่มทักษะการเรียนรู้ทางด้านการเกษตร

1.3.7 การเข้ารับการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ หลังจากเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านทั้งหมดเคยได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1.3.8 การศึกษาดูงานด้านการเกษตร หลังจากเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จากการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 60.9 เคยได้รับการศึกษาดูงานด้านการเกษตร ได้แก่ การศึกษาดูงานด้านเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 39.1 ไม่เคยได้รับการศึกษาดูงานด้านการเกษตร

ตารางที่ 4.4 การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากสื่อ

N = 115

ประเด็น	ระดับการรับทราบข้อมูล (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. วิทย์	0 (0.0)	15 (13.0)	59 (51.3)	40 (34.8)	1 (0.9)	2.77 (0.680)	ปานกลาง
2. โทรทัศน์หลัก (ฟรีทีวี)	9 (7.8)	62 (53.9)	30 (26.1)	14 (12.2)	0 (0.0)	3.57 (0.806)	มาก
3. โทรทัศน์ดาวเทียม	0 (0.0)	40 (34.8)	29 (25.2)	38 (33.0)	8 (7.0)	2.88 (0.975)	ปานกลาง
4. หอกระจายข่าว	1 (0.9)	22 (19.1)	43 (37.4)	39 (33.9)	10 (8.7)	2.70 (0.910)	ปานกลาง
5. วิทย์ชุมชน	0 (0.0)	24 (20.9)	48 (41.7)	29 (25.2)	14 (12.2)	2.71 (0.934)	ปานกลาง
6. อินเทอร์เน็ต	0 (0.0)	17 (14.8)	14 (12.2)	35 (30.4)	49 (42.6)	1.99 (1.072)	น้อย
7. หนังสือพิมพ์	0 (0.0)	18 (15.7)	52 (45.2)	36 (31.3)	9 (7.8)	2.69 (0.831)	ปานกลาง
8. วารสารทางการเกษตร	1 (0.9)	14 (12.2)	56 (48.7)	41 (35.7)	3 (2.6)	2.73 (0.741)	ปานกลาง
9. เอกสารของหน่วยงานราชการ	1 (0.9)	24 (20.9)	52 (45.2)	36 (31.3)	2 (1.7)	2.88 (0.785)	ปานกลาง
รวมเฉลี่ยทั้งหมด						2.77 (0.86)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 ผลการศึกษาพบว่า การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากสื่อของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.77) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์หลัก (ฟรีทีวี) ระดับปานกลาง 7 ประเด็น ได้แก่ การรับทราบข้อมูลทาง

การเกษตรจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ดาวเทียม หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์ วารสารทาง
การเกษตร และเอกสารของหน่วยงานราชการ ระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ การรับทราบข้อมูลทาง
การเกษตรจากสื่ออินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 4.5 การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากบุคคล

N=115

ประเด็น	ระดับการรับทราบข้อมูล (จำนวน/ร้อยละ)						ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย (σ)	
1. เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริม การเกษตร	49 (42.6)	36 (31.3)	30 (26.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.17 (0.816)	มาก
2. ผู้นำหมู่บ้าน/ ผู้ใหญ่บ้าน/ กำนัน /อบต.	29 (25.2)	35 (30.4)	41 (35.7)	10 (8.7)	0 (0.0)	3.72 (0.942)	มาก
3. เจ้าหน้าที่รัฐจาก หน่วยงานอื่น	9 (7.8)	33 (29.6)	37 (31.3)	36 (31.3)	0 (0.0)	3.13 (0.951)	ปานกลาง
4. เจ้าหน้าที่บริษัทเอกชน	0 (0.0)	9 (7.8)	22 (19.1)	83 (72.2)	1 (0.9)	2.34 (0.634)	น้อย
5. จากเพื่อนบ้าน	2 (1.7)	26 (22.6)	61 (53.0)	26 (22.6)	0 (0.0)	3.03 (0.725)	ปานกลาง
6. ญาติพี่น้อง	0 (0.0)	42 (36.5)	39 (33.9)	32 (27.8)	2 (1.7)	3.05 (0.846)	ปานกลาง
รวมเฉลี่ยทั้งหมด						3.24 (0.82)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 ผลการศึกษาพบว่า การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากบุคคล
ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.24) และเมื่อ
พิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ การรับทราบข้อมูลทาง
การเกษตรจากเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร และผู้นำหมู่บ้าน/ ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/อบต. ระดับ
ปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่รัฐ จากหน่วยงานอื่น

จากเพื่อนบ้านและจากญาติพี่น้อง ระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ การรับทราบข้อมูลทางการเกษตร
จากเจ้าหน้าที่บริษัทเอกชน

ตารางที่ 4.6 การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากการเข้าร่วมกิจกรรม

N=115

ประเด็น	ระดับการรับทราบข้อมูล (จำนวน/ร้อยละ)						ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย (σ)	
1. การฝึกอบรม	13 (11.3)	42 (36.5)	54 (47.0)	6 (5.2)	0 (0.0)	3.54 (0.764)	มาก
2. การฟังการบรรยาย	10 (8.7)	47 (40.9)	56 (48.7)	2 (1.7)	0 (0.0)	3.57 (0.677)	มาก
3. การประชุม	16 (13.9)	59 (51.3)	34 (29.6)	6 (5.2)	0 (0.0)	3.74 (0.762)	มาก
4. การสัมมนา	4 (3.5)	24 (20.9)	47 (40.9)	40 (34.8)	0 (0.0)	2.93 (0.835)	ปานกลาง
5. การทัศนศึกษาดูงาน	1 (0.9)	11 (9.6)	70 (60.9)	28 (24.3)	5 (4.3)	2.78 (0.711)	ปานกลาง
6. การฝึกปฏิบัติจริง	8 (7.0)	53 (46.1)	46 (40.0)	6 (5.2)	2 (1.7)	3.51 (0.776)	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งหมด						3.35 (0.75)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 ผลการศึกษาพบว่า การรับทราบข้อมูลทางการเกษตรจากการเข้าร่วมกิจกรรมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.35) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ การฝึกอบรม การฟังการบรรยาย การประชุม และการฝึกปฏิบัติจริง ระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ การสัมมนา และการทัศนศึกษาดูงาน

ตอนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในงานส่งเสริมการเกษตรของอาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน

2.1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในงานส่งเสริมการเกษตรของอาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในงานส่งเสริมการเกษตรของอาสาสมัคร
เกษตรหมู่บ้าน

N=115				
ประเด็น	เฉลย	ตอบถูก	ร้อยละ	ลำดับ ที่ตอบ ถูก
		จำนวน (คน)		
1. อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเป็นตัวแทน ของเกษตรกรแต่ละหมู่บ้าน	(✓)	115	100.0	1
2. แจ้งเตือนภัยจากโรคแมลงศัตรูพืชระบาด ต้องให้เกิดการระบดอย่างรุนแรงจึงจะ สามารถแจ้งเจ้าหน้าที่ได้	(✕)	51	44.3	11
3. การสำรวจพื้นที่ประสบภัย อาจจะ จำเป็นต้องไปสำรวจจริงถ้าสามารถสอบถาม จากเกษตรกรในหมู่บ้านได้	(✕)	69	60.0	10
4. ข้าวไม่ใช่พืชเศรษฐกิจ ไม่สามารถ ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.) ได้	(✕)	100	87.0	6

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

N=115				
ประเด็น	เฉลี่ย	ตอบถูก	ร้อยละ	อันดับ ที่ตอบ ถูก
		จำนวน (คน)		
5. อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน สามารถรับ ความช่วยเหลือจากภาครัฐแทนเกษตรกรได้	(X)	47	40.9	12
6. ขึ้นทะเบียนเกษตรกรใช้เป็นฐานข้อมูล สำหรับตรวจสอบการให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรในกรณีเกิดภัยพิบัติ	(✓)	98	85.2	7
7. การแก้ไขปัญหาของเกษตรกร ในหมู่บ้านต้องทำอย่างฉับไว	(✓)	107	93.0	3
8. กระบวนการถ่ายทอดความรู้ ทางการเกษตรต้องกำหนดแผน การถ่ายทอดก่อนดำเนินการทุกครั้ง	(✓)	106	92.2	4
9. อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่ การประสานงานการดำเนินกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรของหมู่บ้าน	(✓)	110	95.7	2
10. เกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติหลังจาก ได้รับการช่วยเหลือต้องให้คำปรึกษา แนะนำอาชีพระยะสั้นแก่ผู้ประสบภัยพิบัติ	(✓)	110	95.7	2
11. การช่วยเหลืองานสำรวจข้อมูลเฉพาะ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เท่านั้น	(X)	69	60.0	10
12. การประสานงานต้องประสานเฉพาะ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านด้วยกันเท่านั้น	(X)	98	85.2	7
13. การทำประชาคมหมู่บ้าน อาจจะไม่ใช่ จำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับหมู่บ้าน	(✓)	88	76.5	8

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อความจำเป็นในการปฏิบัติงานและความคิดเห็นต่อการ ปฏิบัติงานจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตารางที่ 4.9 ด้านการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร

N=115

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็น			ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน		
	ค่าเฉลี่ย	(σ)	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	(σ)	ความหมาย
1. การช่วยประชาสัมพันธ์ ภารกิจกระทรวงเกษตรฯ	3.87	(0.570)	มาก	3.65	(0.726)	มาก
2. การรายงานข้อมูล การเกษตรของหมู่บ้านฯ	3.79	(0.504)	มาก	3.53	(0.612)	มาก
3. การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ รับขึ้นทะเบียนเกษตรกร	3.90	(0.635)	มาก	3.80	(0.565)	มาก
4. การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ รับขึ้นทะเบียน ทพศ.	3.93	(0.680)	มาก	3.82	(0.610)	มาก
เฉลี่ยรวม	3.87	(0.597)	มาก	3.70	(0.628)	มาก

จากตารางที่ 4.9 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการจัดเก็บข้อมูล เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นในบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ทั้ง 2 ประเด็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย คือ 3.87 และ 3.70 ได้แก่ ประเด็น การช่วยประชาสัมพันธ์ตามภารกิจหน่วยงานกระทรวงเกษตรฯ การรายงานข้อมูลการเกษตรของหมู่บ้านให้กรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกร และการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ

ตารางที่ 4.10 การร่วมกิจกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนา
การเกษตรฯ

N=115

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็น			ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน		
	ค่าเฉลี่ย	(σ)	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	(σ)	ความหมาย
1. การร่วมเวทีประชาคม จัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ประจำหมู่บ้าน	3.87	(0.755)	มาก	3.74	(0.663)	มาก
2. การร่วมพิจารณาการ จัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ประจำหมู่บ้าน	3.80	(0.775)	มาก	3.59	(0.674)	มาก
เฉลี่ยรวม	3.84	(0.765)	มาก	3.67	(0.669)	มาก

จากตารางที่ 4.10 ผลการศึกษาพบว่า การร่วมกิจกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรฯ เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นในบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ทั้ง 2 ประเด็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย คือ 3.84 และ 3.67 ได้แก่ ประเด็น การร่วมเวทีประชาคมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรประจำหมู่บ้าน และการร่วมพิจารณาการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรประจำหมู่บ้าน

ตารางที่ 4.11 การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน

N=115

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็น			ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน		
	ค่าเฉลี่ย	(σ)	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	(σ)	ความหมาย
1. การรวบรวม/จัดลำดับ ความสำคัญของปัญหาใน การประกอบอาชีพด้าน การเกษตรในหมู่บ้าน	3.83	(0.611)	มาก	3.75	(0.575)	มาก

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

N=115

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็น		ความหมาย	ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน		ความหมาย
	ค่าเฉลี่ย	(σ)		ค่าเฉลี่ย	(σ)	
2. การเสนอปัญหาและ ความต้องการของเกษตรกร ในหมู่บ้าน	3.81	(0.712)	มาก	3.59	(0.674)	มาก
เฉลี่ยรวม	3.82	(0.662)	มาก	3.67	(0.625)	มาก

จากตารางที่ 4.11 ผลการศึกษาพบว่า การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไข
ปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นในบทบาทหน้าที่ของ
อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน และระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานจริงของอาสาสมัครเกษตร
หมู่บ้าน ทั้ง 2 ประเด็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย คือ 3.82 และ 3.67 ได้แก่ ประเด็น การ
รวบรวม/จัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรในหมู่บ้าน และ
การเสนอปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน

ตารางที่ 4.12 การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน
ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

N=115

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็น		ความหมาย	ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน		ความหมาย
	ค่าเฉลี่ย	(σ)		ค่าเฉลี่ย	(σ)	
1. การรายงานข้อมูล ผู้ประสบภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ภัยแล้งฯ	3.97	(0.907)	มาก	3.77	(1.029)	มาก
2. การเฝ้าระวังและแจ้ง เตือนภัยโรคแมลงศัตรูพืช ระบาด	3.90	(0.725)	มาก	3.34	(0.867)	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.94	(0.816)	มาก	3.56	(0.948)	มาก

จากตารางที่ 4.12 ผลการศึกษาพบว่า การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อความจำเป็นในบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานจริงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ทั้ง 2 ประเด็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย คือ 3.94 และ 3.56 ได้แก่ ประเด็น การรายงานข้อมูลผู้ประสบภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ภัยแล้งฯ และการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยโรคแมลงศัตรูพืชระบาด

ตารางที่ 4.13 การสนับสนุนในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

N = 115

หน่วยงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. กรมปศุสัตว์		
ไม่เคย	0	0.0
เคย	115	100.0
2. กรมพัฒนาที่ดิน		
ไม่เคย	0	0.0
เคย	115	100.0
3. กรมประมง		
ไม่เคย	0	0.0
เคย	115	100.0
4. กรมชลประทาน		
ไม่เคย	69	60.0
เคย	46	40.0
5. กรมการข้าว		
ไม่เคย	75	65.2
เคย	40	34.8
6. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร		
ไม่เคย	115	100.0
เคย	0	0.0

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

N = 115

หน่วยงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์		
ไม่เคย	73	63.5
เคย	42	36.5
8. กรมส่งเสริมสหกรณ์		
ไม่เคย	80	69.6
เคย	35	30.4
9. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.)		
ไม่เคย	68	59.1
เคย	47	40.9
10. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง		
ไม่เคย	25	21.7
เคย	90	78.3
11. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีฯ		
ไม่เคย	83	72.2
เคย	32	27.8
12. สำนักฝนหลวงและการบินเกษตร		
ไม่เคย	115	100.0
เคย	0	0.0
13. กรมส่งเสริมการเกษตร		
ไม่เคย	0	0.0
เคย	115	100.0

จากตารางที่ 4.13 ผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเคยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง และกรมส่งเสริมการเกษตรทั้งหมด ร้อยละ 78.3 สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ร้อยละ 40.9 สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) ร้อยละ 40.0 กรม

ชลประทาน ร้อยละ 36.5 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ร้อยละ 34.8 กรมการข้าว ร้อยละ 30.4 กรมส่งเสริมสหกรณ์ ร้อยละ 27.8 สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 4 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

4.1 ปัญหา/อุปสรรค เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ระดับของปัญหา/อุปสรรค เกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

N=115

ประเด็น	ระดับของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)						ความหมาย
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย	ค่าเฉลี่ย	
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด	(σ)	
1. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล							
พื้นฐานด้านการเกษตร							
ของหมู่บ้าน							
1.1 การประชาสัมพันธ์ให้	16	56	26	17	0	3.62	มาก
เกษตรกรทราบในเรื่องสิทธิ	(13.9)	(48.7)	(22.6)	(14.8)	(0.0)	(0.904)	
ประโยชน์คุณสมบัติของ							
เกษตรกร เอกสารสำคัญที่							
ที่ต้องใช้ และวัน เวลา สถานที่							
ในการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร							
1.2 การตรวจสอบข้อมูล	7	35	56	17	0	3.28	ปานกลาง
เบื้องต้นช่วยตรวจสอบความ	(6.1)	(30.4)	(48.7)	(14.8)	(0.0)	(0.790)	
ครบถ้วนของเอกสารหลักฐาน							
การรับขึ้นทะเบียนและปรับปรุง							
ทะเบียนเกษตรกร							

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

N=115

ประเด็น	ระดับของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)						ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย (σ)	
1.3 การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบในเรื่องสิทธิประโยชน์คุณสมบัติของเกษตรกร เอกสารสำคัญที่ต้องใช้ และวัน เวลา สถานที่ในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ	17 (14.5)	50 (42.7)	32 (27.4)	16 (13.7)	0 (0.0)	3.59 (0.907)	มาก
1.4 การตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับเบื้องต้นช่วยเจ้าหน้าที่รับคำร้องและตรวจสอบเอกสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ	2 (1.7)	56 (48.7)	34 (29.6)	23 (20.0)	0 (0.0)	3.32 (0.812)	ปานกลาง
1.5 การทำประชาคมเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ	1 (0.9)	36 (31.3)	46 (40.0)	32 (27.8)	0 (0.0)	3.05 (0.793)	ปานกลาง
1.6 การช่วยคุ้มครองตรวจสอบพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ	1 (0.9)	26 (22.6)	53 (46.1)	35 (30.4)	0 (30.4)	2.94 (0.753)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

N=115							
ประเด็น	ระดับของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)						ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย (σ)	
2. การร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน							
2.1 การรวบรวมข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน							ปานกลาง
การ	2	53	32	27	1	3.24	
	(1.7)	(46.1)	(27.8)	(23.5)	(0.9)	(0.864)	
2.2 การเข้าร่วมเวทีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/ตำบล							
จัดทำ	4	31	48	31	1	3.05	
	(3.5)	(27.0)	(41.7)	(27.0)	(0.9)	(0.846)	
3. การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้							
3.1 การประสานงานถ่ายทอดความรู้							ปานกลาง
ถ่ายทอด	2	39	36	32	6	2.99	
	(1.7)	(33.9)	(31.3)	(27.8)	(5.2)	(0.950)	
3.2 การประสานงานในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน	1	20	55	32	7	2.79	ปานกลาง
	(0.9)	(17.4)	(47.8)	(27.8)	(6.1)	(0.832)	

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

N=115

ประเด็น	ระดับของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)						ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย (σ)	
4. การติดตามสถานการณ์							
การเกษตรในหมู่บ้านฯ							
4.1 การเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยจากโรคและแมลงศัตรูพืชระบาด	2 (1.7)	8 (7.0)	68 (59.1)	31 (27.0)	6 (5.2)	2.73 (0.741)	ปานกลาง
4.2 การเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยจากภัยพิบัติธรรมชาติ							
4.2 การเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยจากภัยพิบัติธรรมชาติ	7 (6.1)	21 (18.3)	49 (42.6)	32 (27.8)	6 (5.2)	2.92 (0.956)	ปานกลาง
4.3 การสำรวจพื้นที่ประสบภัย							
4.3 การสำรวจพื้นที่ประสบภัย	15 (13.0)	35 (30.4)	23 (20.0)	32 (27.8)	10 (8.7)	3.11 (1.205)	ปานกลาง
4.4 การช่วยเหลือผู้ประสบภัย							
4.4 การช่วยเหลือผู้ประสบภัย	14 (12.2)	36 (31.3)	22 (19.1)	34 (29.6)	9 (7.8)	3.10 (1.187)	ปานกลาง
รวมเฉลี่ยทั้งหมด						3.12 (0.54)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 ผลการศึกษา ระดับของปัญหาที่เกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.12) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 12 ประเด็น ได้แก่ การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นช่วยตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารหลักฐาน การรับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร การตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับเบื้องต้น ช่วยเจ้าหน้าที่รับคำร้องและตรวจสอบเอกสาร การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ การทำประชาคมเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ การช่วยคุ้มครองตรวจสอบพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ การรวบรวมข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน การเข้าร่วมเวทีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/ตำบล การประสานงานถ่ายทอดความรู้ การประสานงานในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน การเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยจากโรคและ

แมลงศัตรูพืชระบาด การเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยจากภัยพิบัติธรรมชาติ การสำรวจพื้นที่ประสบภัย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย และระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบในเรื่องสิทธิประโยชน์คุณสมบัติของเกษตรกร เอกสารสำคัญที่ต้องใช้ และวัน เวลา สถานที่ในการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร และการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบในเรื่องสิทธิประโยชน์คุณสมบัติของเกษตรกร เอกสารสำคัญที่ต้องใช้ และวัน เวลา สถานที่ในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ

4.2 ข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงาน ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.15 ข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงาน

N=115

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มีค่าตอบแทนให้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน	105	91.3
2. การฝึกอบรมและทัศนศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มทักษะการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรได้ถูกต้อง	62	53.9
3. จัดสัมมนาอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านทั่วประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	42	36.5
4. การจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ควรอธิบายแบบฟอร์มให้ชัดเจนเพื่อความถูกต้องในการเก็บข้อมูล	76	66.1
5. การให้ความรู้วิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ แก่อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน	32	27.8
6. การบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการปฏิบัติงาน	28	24.3
7. ให้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านช่วยตรวจสอบข้อมูลภัยธรรมชาติอย่างละเอียดเพื่อป้องกันการทุจริตและควรมีการเฝ้าระวังภัยทุกเดือน	27	23.5

จากตารางที่ 4.13 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน พบว่า ร้อยละ 91.3 ให้มีคำตอบแทนให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 66.1 การจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ควรอธิบายแบบฟอร์มให้ชัดเจนเพื่อความถูกต้องในการเก็บข้อมูล ร้อยละ 53.9 การฝึกอบรมและทัศนศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มทักษะการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ 36.5 จัดสัมมนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านทั่วประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 27.8 การให้ความรู้วิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ แก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 24.3 การบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการปฏิบัติงาน และร้อยละ 23.5 ให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านช่วยตรวจสอบข้อมูลเกษตรกรอย่างละเอียดเพื่อป้องกันการทุจริตและควรมีการเฝ้าระวังภัยทุกเดือน

4.3 ปัญหาในการปฏิบัติงาน แนวทางการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และบทบาทที่พึงประสงค์ จากการสนทนากลุ่ม

4.3.1 ปัญหาในการดำเนินงาน

- 1) การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ได้แก่ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านไม่มีความรู้ในการเก็บข้อมูลการเกษตร และเจ้าหน้าที่ไม่ได้ชี้แจงรายละเอียดของโครงการหรือรายละเอียดของแบบฟอร์มการจัดเก็บข้อมูลที่ชัดเจน ทำให้เกิดความผิดพลาดและความล่าช้าในการทำงาน
- 2) การร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ได้แก่ การขัดแย้งระหว่างกรรมการกับ อกม. ทำให้การเข้าร่วมการจัดทำแผนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และการไม่มีจิตอาสาในการทำงาน
- 3) การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน ได้แก่ การขัดแย้งกับผู้นำท้องถิ่นทำให้การทำงานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และการทำงานที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 4) การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ไม่มีคำตอบแทนในการทำงาน และการดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่งในบุคคลคนเดียว ทำให้ไม่สามารถแบ่งเวลาการทำงานได้

4.3.2 แนวทางการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

- 1) การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรมีการอบรมเพื่อชี้แจงรายละเอียดของโครงการหรือรายละเอียดของแบบฟอร์มการจัดเก็บข้อมูลให้ชัดเจน เพื่อสร้างความเข้าใจแก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

2) การร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ได้แก่ การบูรณาการร่วมกันเมื่อมีกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ โดยให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเข้าร่วมด้วย หรือเมื่อกิจกรรมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านก็ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมด้วยเพื่อสร้างความสามัคคีและลดความขัดแย้งในพื้นที่

3) การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน ได้แก่ ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้โดยการถ่ายทอดความรู้ใหม่ ๆ ให้กับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพื่อสามารถนำไปถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรต่อไป และควรมีการนำไปทัศนศึกษาดูงานต่างพื้นที่บ้างเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์

4) การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการเฝ้าระวังและรายงานเหตุฉุกเฉินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้กับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านทราบ เพื่อจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้องในรูปแบบเดียวกัน และควรมีค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

4.3.3 บทบาทที่พึงประสงค์ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1) การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ได้แก่ การลดความซ้ำซ้อนในการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อแบ่งเบาภาระของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

2) การร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ได้แก่ การให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แสดงความคิดเห็นบ้างในการเสนอข้อมูลหรือปัญหาในหมู่บ้าน เพื่อเป็นการระดมความคิดเห็น

3) การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน ได้แก่ จัดให้มีการอบรมการเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรเบื้องต้นให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

4) การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จัดให้มีการถ่ายทอดความรู้หรืออบรมเกี่ยวกับขั้นตอนการรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเกี่ยวกับภัยธรรมชาติ เพื่อจะได้ช่วยเหลือเกษตรกรในหมู่บ้านได้ในเบื้องต้น เพื่อรักษาสีตึกให้กับเกษตรกรที่ควรได้รับความช่วยเหลือ